

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Brno

Inspekční zpráva

Gymnázium J.G. Mendela a jeho zařízení a Základní umělecká škola, spol. s r.o.

Čechyňská 19, 602 00 Brno

Identifikátor: 600 013 961

Zřizovatel: Mgr. Miroslava Procházková, Jurkovičova 15, 638 00 Brno

Školský úřad Brno, Křížová 22, 602 00 Brno

Termín konání orientační inspekce: 2. a 3. února 2000

Čj.	72/2000-11121
Signatura	ol2kt303

OBOROVÁ STRUKTURA ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

Základní umělecká škola je tříoborová. Poskytuje základní umělecké vzdělání v hudebním, tanečním a výtvarném oboru. Celkem ji navštěvuje 136 žáků. Výuka probíhá v prostorách kmenové školy a na odloučeném pracovišti: Nejedlého 5, Brno.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hudební obor

Hodnocení kvality vzdělávání vychází z hospitačních poznatků v předmětech hra na klavír, hra na housle, hra na zobcovou flétnu, hra na kytaru, přípravná hudební výchova (PHV).

Výuka probíhá podle učebních plánů čj. 18 418/95-25. Časová dotace hlavního předmětu je v souladu s učebním plánem. Žáci rovněž navštěvují výuku hudební nauky, v dostatečné míře však není vyučováno přiřazenému předmětu komorní, souborová hra.

Probírané učivo však nekorespondovalo s učebními osnovami v předmětu hra na kytaru - žák zaostával o jeden ročník, ve výuce přípravné hudební výchovy byla naopak probírána látka 1. a vyšších ročníků hudební nauky. V ostatních předmětech bylo učivo v souladu s učebními osnovami.

Výuku hudebního oboru zajišťuje 8 pedagogických pracovníků, z nichž 7 splňuje podmínku pedagogické a odborné způsobilosti. Bez odborné způsobilosti je vyučováno 8 hodin hry na zobcovou flétnu a 24 hodin hry na klavír.

Výuka probíhá v učebnách kmenové školy a detašovaného pracoviště Nejedlého 5. Tyto učební prostory vyhovují velikostí, méně však vybavením. Zvláště v odloučeném pracovišti, kde se většinou vyučuje, je toto jen minimální: Chybí klavíry (zejména ve třídě, kde se učí PHV a HN), ani kvalita nástroje v „klavírní učebně“ neodpovídá přísnějším nárokům. Při výuce hry na zobcovou flétnu chyběly stojany, jedinou pomůckou využívanou při výuce PHV byl keyboard. Ani estetická úroveň na tomto pracovišti příliš nekoresponduje s esteticko výchovnými cíli tohoto typu školy. Negativem v organizaci výuky bylo nerespektování psychohygienických zásad při sestavování rozvrhu, ve kterém nejsou stanoveny přestávky mezi vyučovacími hodinami.

Odbornost výuky byla vcelku na dobré úrovni. Užité učební postupy byly přiměřené věku i schopnostem žáků a směřovaly ke zvládnutí stanovených cílů. Příkladná byla lekce houslové hry, ve které učitel účinnými metodami vedl žáka nižšího ročníku ke zvládnutí základních motorických funkcí, správná metodika v tomto směru byla užita i ve výuce klavírní a kytarové hry. Vážnější nedostatky se vyskytly v lekci hry na zobcovou flétnu, kde nebyly respektovány elementární zásady držení nástroje, správného dýchání, tvoření tónu a pod. (Jednalo se o výuku bez odborné způsobilosti). Také výuka přípravné hudební výchovy trpěla nedostatky v metodice i didaktice (nepřiměřenost probírané látky, nepřipravenost činností - porušení zásady postupnosti aj.). Pozitivem byla snaha učitelů motivovat žáky příkladem, povzbuzením, vytvářením optimistické atmosféry. Úroveň třídní dokumentace byla velmi rozdílná, nejednotná, nekoordinovaná.

Veřejná činnost vychází v tomto školním roce pouze z iniciativy jednotlivých učitelů a omezuje se jen na třídní besídky.

Zásadním nedostatkem, který negativně ovlivňuje činnost hudebního oboru v tomto školním roce, je absence odborného vedení. I když je vlastní učebně výchovná činnost většiny učitelů na přijatelné úrovni, chybí vzájemná propojenost, koordinovanost činností. Na kvalitě učebně výchovné práce se záporně promítá nedostatečná míra veřejné prezentace, neuskutečněné postupové zkoušky komplikují regulérní zařazování žáků do ročníků. Absence kontrolní činnosti má negativní vliv na práci učitelů bez odborné způsobilosti. I přes tyto nedostatky lze hodnotit kvalitu vzdělávání v hudebním oboru jako dobrou.

Výtvarný obor

Výtvarný obor se nachází v silném útlumu. Je vyučována pouze jedna skupina se 7 žáky, což je v rozporu s požadavky učebních plánů pro ZUŠ č.j.18418/95-25, které stanovují 10 – 15 žáků v jedné skupině. Další 3 zájemci mají zahájit studium od února. Týdenní časová dotace tří vyučovacích hodin je dodržována. Žáci jsou přijímáni na základě projeveného zájmu bez přijímacích zkoušek a jejich zařazení do ročníku dle délky studia (1.-3.roč.) nekoresponduje s jejich věkem, který je podstatně vyšší. Tím je ztížena kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky. V praktických výtvarných činnostech je výrazně preferována studijní kresba na úkor dalších výtvarných disciplín stanovených platnými učebními dokumenty, což úzce souvisí se zaměřením výtvarného oboru jako přípravného studia k talentovým zkouškám na školách s výtvarným zaměřením.

Personálně je výuka velmi dobře zabezpečena. Učitel, který na škole externě vyučuje jedenkrát týdně v rozsahu 3 vyučovacích hodin, splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Výtvarný obor využívá pro svoji činnost zázemí gymnázia, se kterým sdílí ZUŠ společnou budovu. Třída s přilehlým kabinetem výtvarné výchovy je vzhledem k počtu žáků dostatečně prostorná a vybavená. Materiální zázemí výuky však má ve srovnání s běžnými základními uměleckými školami nižší úroveň.

Při klasicky a odborně správně vedené výuce si žáci osvojovali a procvičovali výtvarné dovednosti při studijní kresbě dle antické busty. Po metodickém vysvětlení postupu a upozornění na nejdůležitější zásady výtvarného řešení úkolu prováděl učitel průběžně individuální korekci práce jednotlivých žáků, radou i ukázkou napomáhal zvládnout danou problematiku. Důraz kladl na správné vyjádření proporcí, tvarů, objemu a materiálu. Žáci pracovali soustředěně a se zájmem. Celá sledovaná tříhodinová výtvarná lekce se vyznačovala dobrou pracovní atmosférou, partnerským přístupem učitele k žákům, respektováním jejich osobnosti a možností. Výtvarná kvalita studijních kreseb byla rozdílná, a to v přímé souvislosti s mírou výtvarného nadání jednotlivých žáků i s délkou jejich docházky do ZUŠ. Převažovala dobrá, v některých případech velmi dobrá úroveň. Rovněž archivované, v řadě případů velmi kvalitní výtvarné práce, svědčí o odborně fundovaném a systematickém vedení výuky.

Plánování a příprava hospitované výuky měla dobrou úroveň. Sledované vyučování bylo po stránce organizační a metodické velmi dobře připraveno a zabezpečeno. Motivace a hodnocení výkonů žáků, stejně jako vzájemná interakce a komunikace mezi učitelem a žáky byly účinně a velmi dobře zabezpečeny.

Přestože měla zhlédnutá výuka velmi dobrou úroveň, nachází se výtvarný obor v silném útlumu a pro jeho další rozvoj nejsou vytvořeny odpovídající podmínky.

Hodnocení kvality vzdělávání školy

Česká školní inspekce celkově hodnotí úroveň vzdělávání jako dobrou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Základní umělecká škola byla zařazena do sítě škol v roce 1994. Koncepce školy, která byla zpracována jako jeden z podkladů žádosti o zařazení, nebyla v době inspekce ve škole k dispozici. Hlavní záměry rozvoje školy nebyly ČŠI předloženy. Základní cíle jednotlivých oborů jsou v obecné poloze deklarovány v bulletinu školy. Roční plán práce není vypracován. Operativní plánování nebylo doloženo.

Činnost školy není doložitelným způsobem plánována. Z tohoto pohledu se jeví nesystematická a nekoordinovaná. Plánování je nevyhovující.

Organizování

Základním organizačním materiálem je „Organizační řád Gymnázia J.G. Mendela a jeho zařízení a Základní umělecké školy, spol. s r.o.” Tento dokument přehledně a jasně stanovuje organizační strukturu školy, vymezuje základní organizační vztahy, řízení činnosti a vedení organizace. Spolu s pracovním řádem a náplněmi práce určuje konkrétní kompetence, povinnosti a odpovědnost členů vedení školy a jejich zaměstnanců. V organizační struktuře školy došlo v uplynulém období k výrazné změně. Původní funkce samostatného ředitele ZUŠ byla kumulována do společné funkce s ředitelem gymnázia, čímž řízení základní umělecké školy ztratilo potřebnou odbornost. Tato skutečnost, znásobená tím, že s ředitelem gymnázia a ZUŠ v jedné osobě byl pro neplnění pracovních povinností, konkrétně stanovených v Pracovní náplni ředitele Gymnázia J.G. Mendela a ZUŠ, k 1. únoru 2000 rozvázán pracovní poměr, měla výrazně negativní vliv na celkovou kvalitu řízení ZUŠ a její výchovně vzdělávací činnost. Tato byla ponechána spíše samovolnému vývoji. I když se ředitel zúčastňoval pravidelných porad vedení, práce ZUŠ byla pouze na okraji jeho zájmu. Rovněž účast učitelů ZUŠ na pedagogických radách, společných s gymnáziem, byla pouze formální. Otázky související s prací základní umělecké školy zde nebyly řešeny. Zřizovatelka školy si je v současné době těchto nedostatků vědoma a usiluje o nápravu zřízením funkce zástupce ředitele pro ZUŠ. Naráží však na problém personálního zajištění funkce schopnou a odborně zdatnou osobou. Výuka probíhá podle stabilního rozvrhu hodin. Nejen povinnosti, ale i práva žáků jsou zakotvena ve školním řádu. Ustanovení tohoto řádu jsou však směřována především ke studentům gymnázia, méně již odpovídají specifickým potřebám práce základní umělecké školy. K přenosu informací směrem k učitelům ZUŠ měly sloužit provozní porady, zápisy z nich však nepodávají dostatek relevantních informací. Informovanost rodičů o výsledcích práce dětí je zabezpečena formami obvyklými pro tento typ školy. Základní údaje o práci školy poskytuje rovněž informační bulletin.

V organizačním zabezpečení výchovně vzdělávací práce a vytvoření podmínek pro efektivní činnost školy jsou citelná slabá místa. Celkově má organizace školy ještě vyhovující úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Pedagogický sbor nebyl dostatečně odborně řízen a veden. Tento nedostatek úzce souvisí s absencí odbornosti bývalého ředitele společného pro gymnázium a ZUŠ a jeho malým zájmem o činnost základní umělecké školy, neplněním stanovené pracovní náplně. Absencí kontrolní činnosti a minimálním stykem s učiteli ZUŠ nebyly vytvořeny podmínky pro vedení a

motivování pracovníků.

Vedení a motivování pracovníků má nevyhovující úroveň.

Kontrolní mechanismy

Jedním z nejslabších míst v řízení školy je vytvoření účinných kontrolních mechanismů. Systematická kontrola procesu vzdělávání a jeho výsledků nebyla prakticky prováděna, což souvisí i s absencí odbornosti a neplněním stanovených povinností ředitele. Plán kontrolní činnosti a hospitací byl sice formálně vytvořen, ale v praxi nebyl doložitelným způsobem realizován. O nízké účinnosti kontrolní činnosti svědčí i některá zjištění ČŠI.

Škola nemá dostatečně zabezpečenu zpětnou vazbu o průběhu a kvalitě vzdělávání. Z tohoto pohledu je účinnost kontroly směrem ke zkvalitnění výchovně vzdělávací práce nedostatečná, má nevyhovující úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Kvalita řízení školy se po sloučení funkce ředitele gymnázia a základní umělecké školy výrazně snížila. Přestože základní chod školy je zabezpečen, výrazné nedostatky v řízení jsou vážnou překážkou v celkové efektivitě práce školy a nevytváří předpoklady pro její systematický rozvoj. Řízení školy má celkově nevyhovující úroveň.

Celkové hodnocení školy

Česká školní inspekce hodnotí celkově práci školy jako ještě vyhovující.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Povinná dokumentace školy dle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů je v zásadě vedena. Chybí pouze protokoly o přijímacím řízení a postupových a závěrečných zkouškách. Po formální stránce byly zjištěny v jejím vedení další drobné nedostatky.
- Škola hospodaří s finančními prostředky získanými dotací ze státního rozpočtu a výběru školného. Tyto prostředky jsou účelně využívány v souladu s cílem jejich poskytnutí. Jejich výše však neumožňuje v plné míře materiálně zabezpečit výchovně vzdělávací práci školy (učební pomůcky, didaktická technika, hudební nástroje) a finanční motivování pracovníků.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace školy dle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Výroční zpráva školy
- Doklady a ostatní materiály o realizovaném vzdělávacím programu školy, jejím řízení, organizaci a činnosti

ZÁVĚR

- Škola má pro svoji činnost vytvořeny dobré personální a vyhovující materiální podmínky, které v zásadě umožňují realizovat její výchovně vzdělávací práci
- Kvalita vzdělávání byla ve sledovaných hodinách rozdílná, což přímo souviselo s pedagogickými a odbornými předpoklady jednotlivých vyučujících. Přestože úroveň výuky nebyla v menší části hospitovaných lekcí na požadované úrovni, celkově ji lze hodnotit jako dobrou
- V efektivitě řízení školy byla zjištěna výrazně slabá místa, která mají vážný dopad na celkovou činnost školy. Současný stav řízení školy je neuspokojivý, nevytváří podmínky pro její další rozvoj
- Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu jsou využívány v souladu s účelem jejich poskytnutí. Jejich celková výše je však limitujícím faktorem jejího dalšího rozvoje.

Složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PhDr. Antonín Bařínka	A. Bařínka v. r.
Člen týmu	PaedDr. Jiř́í Kachĺík	J. Kachĺík v.r.

Ve Zlíně dne 28. února 2000

Datum a podpis ředitelky stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 10. 3. 2000

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
	M. Procházková v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti základní umělecké školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel základní umělecké školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Brno, Křížová 22, 602 00 Brno	28. 3. 2000	90/2000
Zřizovatel Mgr. M. Procházková, Jurkovičova 15, 638 00 Brno	28. 3. 2000	89/2000
Rada školy ---		

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány